

Достављање пореских аката и опомена за плаћање пореза

(Мишљење Министарства финансија, бр. 430-03-00312/2010-04 од 12.1.2011. год.)

1. Према одредби члана 23. став 1. тачка 1) Закона о порезима на имовину (Сл. гласник РС , бр. 26/01, 80/02, 135/04, 61/07, 5/09 и 101/10, у даљем тексту: Закон), порез на пренос апсолутних права плаћа се код преноса уз накнаду права својине на непокретности.

Непокретностима се, у смислу члана 2. став 1. Закона, сматрају: земљиште, стамбене и пословне зграде, станови, пословне просторије, гараже, зграде и просторије за одмор и рекреацију и други грађевински објекти, односно њихови делови.

Према томе, порез на пренос апсолутних права плаћа се и код сваког преноса уз накнаду права својине на стану као посебном делу стамбене зграде која није уписана у земљишним и катастарским књигама, за који је правни основ настао пре почетка примене закона којим се уређује порез на додату вредност, осим у случајевима за које је Законом прописано право на пореско ослобођење.

2. Порез на пренос апсолутних права утврђује се решењем пореског органа (члан 39. став 2. Закона). Порез на пренос апсолутних права плаћа се у року од 15 дана од дана достављања решења (члан 40. Закона).

Према одредбама члана 36. Закона о пореском поступку и пореској администрацији (Сл. гласник РС , бр. 80/02, 84/02 исправка, 23/03 исправка, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 др. закон, 62/06 др. закон, 61/07, 20/09, 72/09 др. закон и 53/10, у даљем тексту: ЗПППА), порески акти у писменом облику достављају се на начин уређен тим законом.

Порески акти сматрају се достављеним када се уруче пореском обвезнику, његовом законском заступнику, пореском пуномоћнику или заступнику по службеној дужности.

Ако је порески обвезник физичко лице, односно предузетник, порески акти сматрају се достављеним и када се уруче пунолетном члану домаћинства, у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана, или лицу запосленом код предузетника.

Достављање се, у смислу овог закона, сматра уредним и када лица из ст. 2. и 3. тог члана одбију да приме или потпишу пореске акте, ако лице које је вршило достављање о томе сачини службену белешку.

Ако достављање на начин из ст. 2-4. тог члана није могло бити извршено, сматраће се извршеним када се порески акти пошаљу препорученом пошиљком преко поште или електронским путем преко е-мејла, на адресу пореског обвезника унету у пријаву за регистрацију или у последњу пореску пријаву.

Достава извршена на начин из става 5. тог члана сматра се извршеном истеком трећег дана од дана предаје пореског акта пошти, односно даном наведеним у е-мејл повратници код слања пореског акта електронским путем.

Одредбом члана 75. став 2. ЗПППА прописано је да се на дуговани порез и споредна пореска давања камата обрачунава почев од наредног дана од дана доспелости.

Према томе, у сваком конкретном случају надлежни порески орган утврђује кад је обвезнику у складу са чланом 36. ЗПППА достављено решење којим му је утврђен порез на пренос

апсолутних права, односно када истиче парициони рок од 15 дана (који почиње да тече од дана достављања решења) за плаћање утврђене пореске обавезе (од ког рока се на дуговани порез и споредна пореска давања обвезнику обрачунава камата).

3. Према одредби члана 25. став 1. Закона обвезник пореза на пренос апсолутних права је продавац, односно преносилац права из члана 23. став 1. тач. 1), 2) и 4) Закона.

Одредбом члана 42. став 2. Закона прописано је да лице на које је пренето апсолутно право, односно поклонодавац, који се уговором обавезао да плати порез на пренос апсолутних права, односно порез на поклон, јемчи солидарно за плаћање тог пореза.

Дакле, обвезник пореза на пренос уз накнаду права својине на непокретности (па и стану) уређен је Законом, па се не може мењати вољом уговорних страна. Сагласно томе, на пренос уз накнаду права својине на стану по основу уговора о купопродаји стана обвезник пореза на пренос апсолутних права је продавац, а купац је јемац за измирење те пореске обавезе, и то: солидарни ако се уговором о купопродаји обавезао да ће измирити пореску обавезу, односно супсидијарни ако се уговором о купопродаји није обавезао да ће измирити пореску обавезу по том основу. Солидарно јемство значи да порески орган може, по свом избору, захтевати да пореску обавезу измири лице на које је апсолутно право пренето, и без претходног покушаја да ту обавезу наплати од продавца, односно преносиоца права.

Према томе, у конкретном случају, за пренос права својине на стану који је продат обвезник пореза на пренос апсолутних права је продавац, а купац стана је солидарни јемац за измирење те обавезе ако се уговором о купопродаји обавезао да ће платити порез на пренос апсолутних права. То значи да порески орган може, по свом избору, захтевати да пореску обавезу измири продавац или купац. Наиме, није порескоправно питање, већ је ствар облигационих односа између продавца и купца стана зашто купац није измирио обавезу коју је уговором преузео.

4. Сагласно члану 34. став 2. ЗПППА, порески управни акт којим Пореска управа решава о појединачним правима и обавезама пореског дужника из порескоправног односа, су пореско решење и закључак.

Одредбама члана 71. ст. 1. и 2. ЗПППА прописано је да ће пореском обвезнику који, у целости или делимично, није о доспелости платио порез, односно споредно пореско давање осим у случају из члана 74. став 6. тачка 1) ЗПППА, Пореска управа послати опомену о врсти и износу пореза, односно споредних пореских давања доспелих за наплату, којом му налаже да доспели износ плати одмах, а најкасније у року од пет дана од дана пријема опомене, са обрачунатом каматом од дана издавања опомене до дана уплате доспелог пореза, односно споредних пореских давања. Опомена из става 1. тог члана садржи и поуку пореском обвезнику да у року од пет дана може са Пореском управом да расправи спорна питања у вези врсте и износа пореза, односно споредних пореских давања доспелих за наплату.

Према томе, опомена за плаћање пореза, донета у смислу члана 71. став 1. ЗПППА, не представља порески управни акт (имајући у виду да опоменом порески орган не решава о појединачним правима и обавезама пореског дужника, нити се у односу на њу утврђује доспелост пореског дуга), већ предузимање ЗПППА прописаних радњи ради оцене оправданости спровођења поступка принудне наплате пореског дуга.

Стога није дозвољена жалба против опомене, те чињеница да је, како се наводи, продавац стана примио опомену која није била ковертирана, и коју није лично примио ни он ни чланови његовог домаћинства, није могла имати за последицу губљење могућности за достављање законских приговора и жалби у року .

5. Према члану 114. ст. 1. и 3. ЗПППА, право Пореске управе на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања застарева за пет година од дана када је застарелост почела да тече. Застарелост права на наплату пореза и споредних пореских давања почиње да тече од првог дана наредне године од године у којој је обавеза пореског дужника доспела за плаћање.

Према одредбама члана 114д ЗПППА, које су у примени од 8. јула 2007. године, застарелост се прекида сваком радњом Пореске управе предузетом против пореског дужника у циљу утврђивања и наплате пореза и споредних пореских давања. После прекида застарелост почиње тећи изнова, а време које је потекло пре прекида не рачуна се у законом одређени рок за застарелост.

Дакле, право Пореске управе на наплату пореза и споредних пореских давања застарева за пет година почев од првог дана наредне године од године у којој је обавеза дужника доспела на плаћање, при чему се од 8. јула 2007. године застарелост прекида сваком радњом Пореске управе предузетом против дужника у циљу наплате пореза и споредних пореских давања.

Уколико је у конкретном случају било прекида застарелости, тј. како се наводи, Пореска управа је после 8.7.2007. године предузимала радње ради наплате пореза на пренос апсолутних права утврђеног решењем од 15.4.2003. године слањем опомене за плаћање пореског дуга која је примљена 4.6.2008. године, право Пореске управе на наплату пореза и других споредних пореских давања застарева за пет година рачунајући почев од 1. јануара наредне године од године у којој је дошло до прекида застарелости. Сходно томе, у конкретном случају пореска обавеза по основу пореза на пренос апсолутних права није застарела.

Министарство финансија напомиње да, према одредби члана 114ж ЗПППА, право на утврђивање, наплату, повраћај, рефакцију, као и намирење доспелих обавеза по другом основу путем прекњижавања пореза, увек застарева у року од десет година од истека године у којој је порез требало утврдити или наплатити, односно у којој је извршена преплата.

У сваком конкретном случају надлежни порески орган утврђује чињенично стање од утицаја на доспелост пореске обавезе, прекид застарелости и евентуалну застарелост пореске обавезе на коју се порески обвезник позива